

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
SAMARQAND IQTISODIYOT VA SERVIS INSTITUTI

Ro‘yxatga olindi: 71010401
2024 yil “29” 08

TURIZMDA TADBIRKORLIK

O‘QUV DASTURI

Bilim sohasi:	1000000 - Xizmatlar
Ta’lim sohasi:	1010000 - Xizmat ko’rsatish sohasi
Mutaxassisligi:	71010401 - Turizm (faoliyat turlari bo’yicha)

SAMARQAND – 2024

Axborot manbalari: 1. http://lex.uz – O‘zbekiston Respublikasi qonunchiligi 2. www.ziyounet.uz –ta’lim portali 3. http://www.mail.tdiu.uz – TDIU elektron kutubxonasi 4. http://www.sies.uz – SamISI elektron kutubxonasi 5. www.world-tourism.org – Butun jahon turistik tashkiloti 6. www.wttc.org – Sayoxat va turizm bo’yicha Butun jahon Kengashi.	
8	Fan dasturi Samarqand iqtisodiyot va servis instituti O’quv uslubiy kengashining 2024-yil <u>29</u> avgustdagi 1-sonli yig’ilish bayoni bilan tasdiqlangan. (№ <u>710-15-26</u>)
9	Fan/modul uchun ma’sul: Z.O. Raximov– SamISI “Turizm” kafedrasi dotsenti, i.f.n.
10	Taqrizchilar: S.A.Abduxamidov – “Turizm” kafedrasi mudiri, PhD. D.Q.Uzmanova – Samarqand davlat universiteti “Raqamli iqtisodiyot” kafedrasi dotsenti, i.f.n.

Fan/modul kodi TT1306	O'quv yili 2024-2025	Semestr 1	Kreditlar 6
Fan/modul turi Majburiy	Ta'lim tili O'zbek		Haftadagi dars soatlari 4
1	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)
	Turizm tadbirkorlik	72	108
2	<p>I. Fanning mazmuni</p> <p>Fanni o'qitishdan maqsad – turizm tadbirkorlikning mohiyatini ochib berish; Turizm tadbirkorlikning taraqqiyot yo'li, tajribasi, hozirgi kundagi muammolarini aniqlab olish; Turizm tadbirkorlikning iqtisodiy, siyosiy, ma'naviy va ijtimoiy ahamiyatini yoritib berish; O'zbekiston va jahon turizmi va mehmonxona biznesining taraqqiyotini o'rgatishdan iborat.</p> <p>Fanning vazifasi – Turizm tadbirkorlikning mohiyati va uning rivojlanishining tashkiliy asoslari; turizm tadbirkorlikning tashkiliy huquqiy shakllari; turizm bozori; turizm tadbirkorlik faoliyatini boshqarish; tadbirkorlik faoliyatida biznes-reja; turizm tadbirkorlikni moliyalash va kredit bilan ta'minlash xususiyatlari; tadbirkorlikda tavakkalchilik va uni pasaytirish yo'llari; turizm tadbirkorlik hayotiy sikllari; jahonda turizm sohasi va mehmonxona biznesidagi tadbirkorlik faoliyati; turizm tadbirkorlik muammolari; turizm tadbirkorlik faoliyatida marketing; turizm sektorining umumiy rivojlanish tendensiyalari, makroiqtisodiy ko'rsatkichlar; turizm va mehmonxona biznesi tadbirkorligi faoliyatida ko'rsatkichlar taxlili; turizm tadbirkorlik faoliyatida innovatsiya; turizm tadbirkorlikning rivojlanishida investitsiyani o'rni va roli.</p>		
3	<p>II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)</p> <p>II.1. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:</p> <p>1-mavzu: Turizm tadbirkorlik fanining predmeti, maqsadi va vazifalari</p> <p>Fanga kirish, fanning predmeti, maqsadi va vazifalari. Fanning boshqa fanlar bilan uzviy bog'liqligi. Turizm biznes tushunchasi.</p> <p>2-mavzu: Turizm tadbirkorlikning mohiyati va uning rivojlanishining tashkiliy asoslari</p> <p>Turizm va mehmonxona biznesida tushunchasi, mohiyati va turlari. Ishlab chiqarish, xizmatlar, tijorat, moliyaviy va konsultativ tadbirkorlik. Tadbirkorlik va ma'naviyat. Turizm tadbirkorlikni rivojlantirishning axamiyati va shart-sharoitlari. Asosiy omillar. Turizm tadbirkorlikning davlat tomonidan qo'llab quvvatlanishi.</p>		

	xususiyatlari bo'yicha ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak.
5	<p>VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ma'ruzalar; • amaliy ishlarni bajarish va xulosalash; • interfaol keys-stadilar; • blits-so'rov; • guruhlarda ishlash; • taqdimotlar namoyishi; • jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar.
6	<p>VII. Kreditlarni olish uchun magistrantlar:</p> <p>Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar xaqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha og'zaki, yozma ish yoki testni topshirish.</p>
7	<p>Asosiy adabiyotlar:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Raximov Z.O. Turizm tadbirkorlik. O'quv qo'llanma. – Samarqand: SamISI, 2019, 232 bet. 2. Raximov Z.O., Ibadullayev N.E., Xaitboyev R. Turporeyting. Darslik. – T.: "Innovatsion rivojlanish nashriyot-matbaa uyi", 2021. 396 b. 3. Tuxliyev I.S., Abduhamidov S.A. Turizm: nazariya va amaliyot. Darslik. – T.: "Fan va texnologiyalar nashriyot-matbaa uyi", 2021. 424 bet. 4. Boltabayev M.R., Tuxliyev I.S., Safarov B.Sh., Abduxamidov S.A. Turizm: nazariya va amaliyot. Darslik. – T.: "Fan va texnologiya", 2018 y. 5. Raximov Z.O., Norkulova D.Z. Mehmonxona xo'jaligida rejalashtirish. Darslik. – Samarqand: "TURON-NASHR", 2021, 204 bet. <p>Qo'shimcha adabiyotlar</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston strategiyasi – T: "O'zbekiston", 2021, 464 b. 2. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi. To'ldirilgan ikkinchi nashri – T: "O'zbekiston", 2022, 416 b. 3. Tuxliev I.S., Qudratov G'.H., Pardaev M.Q. Turizmni rejalashtirish. Toshkent – «IQTISOD - MOLYA» 2010 – 263 b. 4. Raximov Z.O., Norkulova D.Z., Kulnazarova Z.B., Daminov M.I., Karimov A.A. Turizm rasmiyatchilik. O'quv qo'llanma. – Samarqand: SamISI, 2020, 188 bet. 5. Raximov Z.O., Norkulova D.Z., Turistik destinatsiyalarni loyihalashtirish. O'quv qo'llanma. – Samarqand: SamISI, 2020, 188 bet. 6. Kotler, Bowen & Makens (2006), Marketing for Hospitality and Tourism 4th ed, Pearson Education, Inc, 2006. 7. Charles A. Goeldner, J.R. Brent Ritchie. Tourism PRINCIPLES, PRACTICES, PHILOSOPHIES, New Jersey, John Wiley & Sons, 2012. – 514p.

<p>IV. Mustaqil ta’lim va mustaqil ishlar</p> <p><i>Mustaqil ta’lim uchun tavsiya etiladigan topshiriqlar:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Turizmda tadbirkorlikni rivojlantirishning ahamiyati va shart-sharoitlari. 2. Turizmda tadbirkorlikning davlat tomonidan qo‘llab quvvatlanishi. 3. Turizmda va mehmonxona biznesida xususiy tadbirkorlik, uning afzalliklari va kamchiliklar. 4. Turizmda tadbirkorlik faoliyatini boshqarish strategiyasi, boshqaruv bug‘ini va boshqaruv bosqichi. 5. Turli mulkchilik shakllarida biznes rejaning ahamiyati, zururligi va uning nazariy asoslari 6. Turizmda tadbirkorlikni moliyalash va kredit bilan ta’minlash xususiyatlari 7. Tadbirkorlikda tavakkalchilik va uni pasaytirish yo‘llari 8. Turizmda talab va taklifning shakllanishi 9. Tadbirkorlik sohasida turizm va mehmonxona xizmatlarining o‘rni 10. O‘zbekiston sharoitida mehmonxona xo‘jaligini rivojlantirishning o‘ziga xos xususiyatlari 11. Turistik tashkilotlarda narxlashtirishning mohiyati 12. Turistik mahsulotning narxini belgilash uslublari 13. Turizmda tadbirkorlik faoliyatida ko‘rsatiladigan marketing xizmatlari va xususiyatlari. 14. Turizm tadbirkorligi faoliyatida ko‘rsatkichlar taxlili 15. Turizmda tadbirkorlik faoliyatining prognozi (bashorati) 16. Turizmda va mehmonxona biznesida investitsiya tushunchasi. 17. Turizmda va mehmonxona tadbirkorlik boshqaruvi tizimida axborot texnologiyasi 	
<p>4 V. Fan o‘qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)</p> <p>Fanni o‘zlashtirish natijasida magistrant:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Turizm sektorining umumiy rivojlanish tendensiyalari, makroiqtisodiy ko‘rsatkichlar; Turizm va mehmonxona biznesi tadbirkorligi faoliyatida ko‘rsatkichlar taxlili; Turizmda tadbirkorlik faoliyatida innovatsiya; Turizmda tadbirkorlikning rivojlanishida investitsiyani o‘rni va roli <i>haqida tasavvurga ega bo‘lishi</i>; – Turizmda tadbirkorlikni moliyalash va kredit bilan ta’minlash xususiyatlari; Tadbirkorlikda tavakkalchilik va uni pasaytirish yo‘llari; Turizmda tadbirkorlik hayotiy sikllari; Jahonda turizm sohasi va mehmonxona biznesidagi tadbirkorlik faoliyati; Turizmda tadbirkorlik muammolari; Turizmda tadbirkorlik faoliyatida marketing <i>bilishi va ulardan foydalana olishi</i>; – Turizmda tadbirkorlikning mohiyati va uning rivojlanishining tashkiliy asoslari; Turizmda tadbirkorlikning tashkiliy huquqiy shakllari; Turizm bozori; Turizmda tadbirkorlik faoliyatini boshqarish; Tadbirkorlik faoliyatida biznes-reja; Turizmda tadbirkorlikni moliyalash va kredit bilan ta’minlash 	

	<p>3-mavzu: Turizmda tadbirkorlikning tashkiliy huquqiy shakllari</p> <p>Turizm va mehmonxona biznesida xususiy tadbirkorlik, uning afzalliklari va kamchiliklar. Turizm va mehmonxona biznesi tadbirkorligida o‘rtoqliklar, kelishuvlar va ularning ko‘rinishlari. Xo‘jalik shirkatchiligining tadbirkorlikning boshqa tashkiliy huquqiy shakllari: nisbatan afzalliklari va kamchiliklari. Kichik korxonalar, sherikchiliklar va jamoa kichik korxonalar. Hissadorlik jamiyatlari va ularning turlari. Firma va korporatsiyalar. Xolding kompaniya. Offshor kompaniya. Sho‘ba korxonalar, shaxobcha (vakolatxona)lar, xorijiy korxonalar. Konsalting birlashmalar.</p> <p>4-mavzu: Turizmda tadbirkorlik faoliyatini boshqarish</p> <p>Turizm tadbirkorlik faoliyatini boshqarish strategiyasi, boshqaruv bug‘ini va boshqaruv bosqichi. Turizm tadbirkorlik faoliyatining boshqaruv strukturalarini tashkiliy turlari. Chiziqli (pog‘onali) struktura. Chiziqli shtabli struktura. Funktsional struktura. Dasturli-maqsdli. Matritsali struktura. Turizm va mehmonxona biznesida raxbarning boshqaruv uslubi. Xodimlar odobi. Qabullar o‘tkazish qoidalari.</p> <p>5-mavzu: Tadbirkorlik faoliyatida biznes reja</p> <p>Turli mulkchilik shakllarida biznes rejaning ahamiyati, zururligi va uning nazariy asoslari. Biznes reja mohiyati va tuzish jarayoni. Biznes reja tuzilishi. Titul ro‘yxati va kirish. Korxonani rivojlantirish rejalari. Maxsulot turlari. Tarmoq tahlili. Korxonaning ishlab chiqarish rejasini. Korxonada mexnatni tashkil etish va boshqarish. Tavakkalchilikni baholash. Korxona moliyaviy rejasini. Raqobatbardoshlikni baholash. Zararsizlik tahlili.</p> <p>6-mavzu: Turizm tadbirkorlikni moliyalash va kredit bilan ta’minlash xususiyatlari</p> <p>Moliyaviy resurslar va moliyaviy kapitalning mohiyati va tuzilishi. Mehmonxona biznesining moliyaviy resurs manbalari. Tijorat krediti. Bank krediti. Iste’molchi krediti. Davlat krediti. Halqaro kredit. Kredit berilish muddatlari. Qarz foizi yoki kreditning foiz stavkasi.</p> <p>7-mavzu: Tadbirkorlikda tavakkalchilik va uni pasaytirish yo‘llari</p> <p>Umumiy tushunchalar. Moliyaviy tavakkalchilik. Sof va spekulyativ tavakkalchilik. Tavakkalchik darajasini aniqlash. O‘rtacha kutish miqdori Kutilayotgan natijaning tebranishi. Dispersiya va o‘rtacha kvadrati chetlanish. Variatsiya koeffitsienti. Tavakkalchilik darajasini kamaytirish usullari. Tavakkalchilik koeffitsienti. Diversifikatsiya. Tanlash v natijalar to‘g‘risida qushimcha axborotlarga erishish. Limitlash Sug‘urtalash.</p> <p>8-mavzu: Turizm talab va taklifning shakllanishi</p> <p>Turistik xizmatlar bozoridagi talab va taklif va ularning shakllanish</p>
--	--

<p>jarayonini o'rganish. Turistik xizmatlarini belgilovchi turli xil bozorlar tarkibini o'rganish. Turistik mahsulotga talab segmentatsiyasini o'rganish. Turistik xizmatlar bozoriga ta'sir qiluvchi asosiy omillar tarkibini tahlil qilish.</p>	
<p>9-mavzu: Tadbirkorlik sohasida turizm va mehmonxona xizmatlarining o'rni</p> <p>Turizm xizmatlarini rivojlantirish xususiyatlari. Mehmonxona xo'jaligi xizmatlarining turlari. Mexmonxona xizmatlari sifatining ko'rsatkichlari va tasnifi.</p>	
<p>10-mavzu: Turizmda mehmonxona biznesini rivojlantirishning xalqaro tajribalar</p> <p>Mehmonxona biznesida integratsion jarayonlar. Zamonaviy mehmonxona xo'jaligini rivojlantirish tendensiyalari. O'zbekiston sharoitida mehmonxona xo'jaligini rivojlantirishning o'ziga xos xususiyatlari.</p>	
<p>11-mavzu: Turizmda standartlashtirish va sertifikatlashtirish</p> <p>Mexmonxona xizmatida standartlashtirish jarayonining mohiyati. Mehmonxona xizmatlarini sertifikatlashtirish.</p>	
<p>12-mavzu: Turizm va mehmonxona biznesida xizmatlar narxlarini belgilash hususiyatlari</p> <p>Turistik tashkilotlarda narxlashtirishning mohiyati. Turistik mahsulotning narxini belgilash uslublari. Mexmonxona xizmati narxlarini belgilash usullari. Turistik xizmatlar va mehmonxona xizmatlari bahosini belgilash.</p>	
<p>13-mavzu: Turizmda tadbirkorlik faoliyatida marketing</p> <p>Turizmda tadbirkorlik faoliyatida ko'rsatiladigan marketing xizmatlari va xususiyatlari. Mehmonxonalarda ko'rsatiladigan xizmatlarni baholash yo'llari.. Turizmda tadbirkorlik marketing strategiyasi. Turizmda tadbirkorlik marketing dasturlari va xizmat ko'rsatish texnologiyalari.</p>	
<p>14-mavzu: Turizm tadbirkorligi faoliyatida ko'rsatkichlar taxlili</p> <p>O'zbekiston Respublikasiga turizm maqsadida kirib keluvchi turistlar oqimi. Dunyo mamlakatlari bo'yicha turistlar oqimi. Viloyatlar kesimidagi turizm biznesi bo'yicha faoliyat ko'rsatuvchi korxona va tashkilotlar. Xizmat ko'rsatilgan mijozlar ko'rsatkichlari. O'zbekiston Respublikasi bo'yicha mexmonxona va analogik joylashatirish vositalarining faoliyati</p>	
<p>15-mavzu: Turizmda tadbirkorlik faoliyatining prognozi (bashorati)</p> <p>Turizm va mehmonxona biznesida prognoz qilish tushunchasi.</p>	

<p>Boshqaruv ob'ekting rivojlanish dinamikasi va uning tashqi muhit bilan o'zaro aloqasi. Turizmning faoliyat sohasida prognoz qilishning klassifikatsiyasi. Jamoaviy ekspertiza baho berish usuli. Prognoz qilishda korrelyasion-regression tahlil qilish. Prognoz qilishning ekstropolyasiya usullari.</p>	
<p>16-mavzu: Turizmda tadbirkorlikning rivojlanishida investitsiyani o'rni va roli</p> <p>Turizm va mehmonxona biznesida investitsiya tushunchasi. Turizm va mehmonxona biznesida investitsion muhit. Investitsion loyihalar va uni moliyalashtirish.</p>	
<p>17-mavzu: Turizm va mehmonxona tadbirkorligida aloqa vositalari va axborot texnologiyalari xizmatlarini tashkil etish</p> <p>Turizm va mehmonxona tadbirkorlik boshqaruvi tizimida axborot texnologiyasi tushunchasi. Axborot texnologiyasini amaliyotda qo'llash. Mehmonxonalarni avtomatlashtirishning mo'tadil tizimlarini tanlash.</p>	
<p>III. Amaliy mashg'ulotlarlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar</p> <p><i>Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Turizm tadbirkorlik fanining predmeti, maqsadi va vazifalari 2. Turizm tadbirkorlikning mohiyati va uning rivojlanishining tashkiliy asoslari 3. Turizm tadbirkorlikning tashkiliy huquqiy shakllari 4. Turizm tadbirkorlik faoliyatini boshqarish 5. Tadbirkorlik faoliyatida biznes reja 6. Turizm tadbirkorlikni moliyalash va kredit bilan ta'minlash xususiyatlari 7. Tadbirkorlikda tavakkalchilik va uni pasaytirish yo'llari 8. Turizm talab va taklifning shakllanishi 9. Tadbirkorlik sohasida turizm va mehmonxona xizmatlarining o'rni 10. Turizm mehmonxona biznesini rivojlantirishning xalqaro tajribalar 11. Turizm standartlashtirish va sertifikatlashtirish 12. Turizm va mehmonxona biznesida xizmatlar narxlarini belgilash hususiyatlari 13. Turizm tadbirkorlik faoliyatida marketing 14. Turizm tadbirkorligi faoliyatida ko'rsatkichlar taxlili 15. Turizm tadbirkorlik faoliyatining prognozi (bashorati) 16. Turizm tadbirkorlikning rivojlanishida investitsiyani o'rni va roli 17. Turizm va mehmonxona tadbirkorligida aloqa vositalari va axborot texnologiyalari xizmatlarini tashkil etish 	